

Eraisikute laenukohustused krediidasutuse ees

Aruande eesmärk

Aruandega kogutakse andmeid Eesti leibkondade finantskäitumise ja tarbimisharjumuste uuringu (*Household Finance and Consumption Survey*) tarvis.

Leibkondade finantskäitumise ja tarbimisharjumuste uuringu läbiviimise õiguslik alus on Eesti Panga presidendi 10. jaanuari 2023 määruse nr 1 „Riikliku statistika programmi Eesti Panga statistikatööde loetelu“ (RT I, 13.01.2023, 8) lisa 10.

Aruande valdkond

Eesti leibkondade finantskäitumise ja tarbimisharjumuste uuringu valimisse sattunud eraisikute laenukohustused krediidasutuse ees ja kõik krediidasutusega sõlmitud arvelduskrediidi ning krediitkaardilaenu lepingud. Kui laen on võetud mitme inimese peale, siis jagatakse ühiselt võetud laenu laenuvõtjate vahel võrdselt, v.a arvelduskrediit ja krediitkaardilaen, mis näidatakse konto omaniku järgi.

Aruande esitamine

Aruanded esitatakse Eesti Pangale elektrooniliselt XML-is (*eXtensible Markup Language*) vormindatud dokumentidena Eesti Panga presidendi 29. mai 2018. aasta määruse nr 4 „Aruannete elektroonilise esitamise nõuded“ kohaselt.

NB! Identifikaatorite kokkulangemisel aruanderidasid ei summeerita.

Aruande kood on 354.

Aruanne esitatakse 30. aprilli 2024 seisuga.

Aruande esitamise tähtaeg on 1. oktoober 2024.

Aruanderea struktuur

- 1) Eraisikust kliendi kood
- 2) Laenu liik
- 3) Laenu eesmärk
- 4) Laenu tagatis
- 5) Laenu tähtaeg
- 6) Laenumaht
- 7) Laenu jääk
- 8) Laenu tagasimakse suurus
- 9) Laenugraafiku tüüp
- 10) Intressimäära tüüp
- 11) Intressimäär
- 12) Laenulepingu sõlmimise aeg
- 13) Laenulepingu viimase muutmise aeg
- 14) Laenulepingu viimase muutmise põhjus
- 15) Laenu tagasimaksmise tähtajast möödunud perioodi identifikaatorid
- 16) Esimese tagatise kinnistunumber
- 17) Teise tagatise kinnistunumber

1) Eraisikust kliendi kood

Siin näidatakse kliendi kood vastavalt Eesti Panga edastatud kliendi koodide üleminekutabelile, kus igale aruande valdkonda kuuluva kliendi isikukoodile vastab kindel aruandluse tarvis genereeritud kood. Kliendi isikukoodi antud aruandeväljal ei näidata.

2) Laenu liik

Autoliising	1
Krediitkaardilaen	2
Arvelduskrediit	3
Muu laen	4

Autoliising on auto (sõiduauto, tarbesõiduk, veoauto) ostu finantseerimisest tekkiv nõue, mille puhul saab auto omandaja liisinguperioodi lõppedes auto omanikuks. Autoliisingu nõude tüüp võib olla nii kapitalirent, kui ka kapitalirendiga sarnane kasutusrent.

Krediitkaardilaen on krediidasutuse väljastatud krediitkaartide (kaasa arvatud järelmaksukaardid) krediidilimiitide kasutatud osa.

NB! Aruandes kajastatakse ka need krediitkaardilaenu lepingud, mille osas kliendil puudus aruandlusperioodil kohustus aruandva krediidasutuse ees.

Arvelduskrediit on kliendi kasutuses olev laenuressurss võlaõigusseaduse § 407 lõike 1 kohaselt.

NB! Aruandes kajastatakse ka need arvelduskrediidi lepingud, mille osas kliendil puudus aruandlusperioodil kohustus aruandva krediidasutuse ees.

Muu laen on igasugune laen ja liising, v.a eelnimetatud.

3) Laenu eesmärk

Kinnisvara soetamine oma tarbeks (v.a eluaseme soetamine/renoveerimine)	15
Muu põhivara soetamine	19
Väärtpaberite soetamine	7
Muu käibevara soetamine	8
Äriühingu tegevuse alustamine	9
Äriühingu tegevuse laiendamine	10
Eluaseme soetamine/renoveerimine	11
Kaupade ja teenuste soetamine (sh igapäevased arveldused)	12
Hariduse omandamise finantseerimine	23
Muu	14

Siin näidatakse väljaantud laenu eesmärk. Laenu refinantseerimise puhul tuleb laenu eesmärgi määratlemisel lähtuda refinantseeritava laenu eesmärgist. Laenu eesmärki „muu“ kasutatakse ainult siis, kui laenu ei ole võimalik liigitada ühegi teise eesmärgi liigi alla.

Laenu eesmärgid on defineeritud Eesti Panga presidendi 30. märtsi 2021. aasta määruses nr 3 „Krediidasutuse bilansi täiendava aruandluse kehtestamine“.

4) Laenu tagatis

I järjekoha hüpoteek	1
Muu tagatis	2
Tagatiseta	3

Siin näidatakse laenu tagatis ainult siis, kui aruandereal kajastatud laenu liigiks on „muu laen“. Ülejäänud juhtudel märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null).

Kui ühel laenul on mitu eriliigilist tagatist, näidatakse see tagatis, mis on laenuga seotud riskide hindamise seisukohast krediidasutuse hinnangul olulisim. Laen on tagatiseta, kui sellel puudub igasugune tagatis.

5) Laenu tähtaeg

Siin näidatakse laenu lepingujärgne tähtaeg (seda ka siis, kui laen maksti välja osade kaupa). Laenu tähtaeg näidatakse ainult laenu liigi „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null).

Kui laenulepingut on muudetud (nt pikendatud, muudetud intressimäära tüüpi), siis on lepingu tähtjaks periood lepingu esmasest sõlmimisest kuni lepingu viimase graafikujärgse tagasimakseni. Tähtaeg näidatakse aastates ümardatuna täisühikuteni.

6) Laenumaht

Siin näidatakse kliendile väljastatud laenu maht. Kui peale laenu väljastamist on laenulepingut muudetud ja tehtud täiendavaid väljamakseid, siis summeeritakse kõik väljamaksed. Laenumahtu näidatakse ainult laenu liigi „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel märgitakse laenumahuks 0 (null). Laenumaht näidatakse eurodes ümardatuna täisühikuteni.

7) Laenu jääk

Siin näidatakse laenu jääk lepingulises väärtuses. Jääk näidatakse eurodes ümardatuna täisühikuteni. Krediitkaardi laenu puhul näidatakse ainult laenu seda osa, millele rakendub aruandekuupäeval nullist suurem intressimäär. Kui kliendiga on sõlmitud krediitkaardi või arvelduskrediidi leping, kuid aruandeperioodi lõpu seisuga kliendil puudusid kajastatavad kohustused krediidasutuse ees, tuleb nimetatud lepingud aruandes ikkagi kajastada ja märkida antud välja väärtuseks 0 (null).

8) Laenu tagasimakse suurus

Siin näidatakse laenu graafikujärgse (tüüp)tagasimakse suurus (koos intressiga ja liisingu puhul ka koos käibemaksuga) aprillis 2024. Laenu tagasimakse suurus näidatakse ainult laenu liikide „autoliising“ ja „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null). Kui laenu graafikujärgne tagasimakse ei ühti kalendrikuuga, siis teisendatakse makse kalendrikuu peale. Kui aruandeperioodile langes mõni erakorraline makse, nt juba varem kokkulepitud ühekordne suuremahuline laenu tagasimakse, siis seda ei arvestata laenu tagasimakse suuruse näitamisel. Kui aruandereal kajastatud laenu võtnud isik on maksepuhkusel, siis märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null).

Laenu tagasimakse suurus näidatakse eurodes ümardatuna täisühikuteni.

9) Laenugraafiku tüüp

Annuiteetmaksed	1
Võrdsed põhiosamaksed	2
Ühekordne tagasimakse	4
Muud tagasimaksed	5

Siin näidatakse, millise graafiku alusel tagastatakse laenu põhiosa. Laenugraafiku tüüp näidatakse ainult laenu liigi „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null).

10) Intressimäära tüüp

Fikseeritud	1
Ujuv	2

Siin näidatakse intressimäära tüüp ainult laenu liigi „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null).

Intressimäära tüüp on „fikseeritud“, kui intressimäär lepitakse kokku laenulepingu sõlmimisel ning seda ei saa hiljem muuta. Ülejäänud juhtudel, muu hulgas siis, kui laen on esialgu fikseeritud intressimääraga, kuid teatud aja möödudes muutub see ujuvaks (või vastupidi), märgitakse intressimäära tüübiks „ujuv“.

11) Intressimäär

Siin näidatakse laenu lepinguline aastaintressimäär aruandeperioodi lõpu seisuga. Laenu intressimäärana näidatakse intressimäär, mida krediidasutus tegelikult saab. Intressimäär näidatakse ainult laenu liigi „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null). Intressimäär näidatakse koefitsiendina (i/100) ümardatuna nelja kohani peale koma.

12) Laenulepingu sõlmimise aeg

Siin näidatakse laenulepingu sõlmimise aeg ainult laenu liigi „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel märgitakse antud välja väärtuseks XX.

Laenulepingu sõlmimise aeg on lepingu esmase sõlmimise aeg, st lepingu hilisemaid muudatusi arvesse ei võeta.

Laenulepingu sõlmimise aeg näidatakse formaadis yyyy-mm-dd (nt 2020-01-28). Kui laenulepingu sõlmimise kuupäeva tuvastamine on keeruline, kuid teada on kuu ja aasta, siis võib laenulepingu sõlmimise ajaks märkida automaatselt ka vastava kuu viimase kuupäeva.

13) Laenulepingu viimase muutmise aeg

Siin näidatakse laenulepingu viimase muutmise aeg ainult laenu liigi „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel märgitakse antud välja väärtuseks XX.

Laenulepingu muutmise on igasugune kliendi või krediidasutuse algatatud lepingumuudatus. Lepingumuudatusena ei käsitata ujuva intressimäära aluseks oleva baasmäära muutust ja muudatusi, milles lepiti kokku juba laenulepingu sõlmimisel.

Laenulepingu viimase muutmise aeg näidatakse formaadis yyyy-mm-dd (nt 2020-01-28). Kui laenulepingu viimase muutmise kuupäeva tuvastamine on keeruline, kuid teada on kuu ja aasta, siis võib laenulepingu viimase muutmise ajaks märkida automaatselt ka vastava kuu viimase kuupäeva.

Kui laenulepingut ei ole muudetud pärast selle sõlmimist, siis märgitakse antud välja väärtuseks XX.

14) Laenulepingu viimase muutmise põhjus

Kliendi makseraskus	1
Muu põhjus	2

Siin näidatakse laenulepingu viimase muutmise põhjus ainult laenu liigi „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null).

Antud välja väärtuseks märgitakse 0 (null) ka siis, kui aruandereal kajastatud laenu liigiks on „muu laen“, kuid mille lepingut ei ole muudetud peale selle sõlmimist.

Makseraskuse all mõeldakse Eesti Panga presidendi 30. märtsi 2021. aasta määruse nr 3 „Krediidasutuse bilansi täiendava aruandluse kehtestamine“ § 10 lõikes 13 sätestatud.

15) Laenu tagasimaksmise tähtajast möödunud perioodi identifikaatorid

Tähtaeg ei ole saabunud	1
Tähtajast möödunud kuni 10 päeva	5
Tähtajast möödunud 10–30 päeva	6
Tähtajast möödunud 30–60 päeva	3
Tähtajast möödunud 60–90 päeva	7
Tähtajast möödunud üle 90 päeva	8

Siin näidatakse laenu tagasimaksmise tähtajast möödunud periood, kui laenu osamakse või intress ei ole tasutud tähtaegselt. Kui võlgnetavatel laenu osamaksetel või intressisummadel on erinevad tagasimaksmise tähtajast möödunud perioodid, siis näidatakse nendest pikim. Perioodi määratlemisel võetakse arvesse ka võlgnetava laenu see osa, mille krediidasutus on lootusetuks hinnanud ja bilansist maha kandnud ning mille üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

16) Esimese tagatise kinnistunumber

Siin näidatakse aruandereal kajastatud laenu tagatiseks oleva kinnisasja, mis tagab laenu suurimas osas, kinnistunumber. Tagatise kinnistunumber näidatakse ainult laenu liigi „muu laen“ puhul. Ülejäänud juhtudel, sh siis, kui laenu liigiks on „muu laen“, kuid millel puudub tagatis või tagatiseks ei ole kinnisasi, märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null).

17) Teise tagatise kinnistunumber

Kui aruandereal kajastatud laenu tagatiseks on seatud rohkem kui üks kinnisasi, siis näidatakse siin selle kinnisasja kinnistunumber, mis tagab laenu suuruselt teises osas. Teise tagatise kinnistunumber näidatakse ainult laenu liigi „muu laen“ puhul.

Ülejäänud juhtudel, sh siis, kui laenu liigiks on „muu laen“, kuid millel puudub tagatis, tagatiseks on ainult üks kinnisasi või tagatiseks ei ole kinnisasi, märgitakse antud välja väärtuseks 0 (null).